

בס"ד. ש"פ פינחס, י"ד תמוז ה'תשד"מ.

בלתי מוגה

צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי גו' ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה' גו'¹. וידוע הדיוק בזה בדרושי רבותינו נשיאינו (בלקו"ת², ובדרושי אדמו"ר הזקן שנשמנו במ"מ וציונים ללקו"ת³, וכן בדרושי אדמו"ר האמצעי⁴ והצ"צ⁵ שנשמנו שם. ועוד) מהו שנאמר כאן ב"פ ואמרת. גם צריך להבין, דהנה ידוע מה שארז"ל⁶ תפילות במקום תמידין תקנום (ובמ"א⁷ איתא שהתפלות נתקנו כנגד כל הקרבנות בכלל), אבל אעפ"כ הרי אין ענין יוצא מדי פשוטו, ובפשטות ענין הקרבנות הוא כפשוטו. וצריך להבין, מדוע ענין הקרבנות כפשוטן היו בזמן הבית דוקא, ואחר החורבן לא קיים ענין הקרבנות בפשטות בגשמיות. ובפרט שגם עתה ישנו ענין הקרבנות ברוחניות בתפילה כו', שמזה משמע שענין הקרבנות שייך גם בזמן הזה, ועוד זאת, שגם בזמן הבית ה' ענין הכוונה הרוחנית שבקרבנות, וכמובא בפרש"י⁸ שאז היו כהנים ולוויים וישראלים עומדים כו', דמה שהיו ישראל במעמדם ה"ז הכוונה רוחנית, והכוונה רוחנית ה' לא רק בישראל (שלא הקריבו בעצמם את הקרבנות) אלא גם בכהנים. וא"כ יוקשה ביותר מדוע ענין הקרבנות בפשטות ה' דוקא בזמן הבית.

והנה מבואר בזה בדרושים⁹, דמה שנאמר כאן ב"פ ואמרת הוא כנגד ב' הענינים שבקרבנות. ואמרת הא' קאי על עבודת הקרבנות במחשבה ודיבור, רוחניות, ובפעם הב' הכוונה היא לענין הקרבנות במעשה בגשמיות. וכדפרש"י על הפסוק הב'¹⁰ ואמרת להם לבית דין, כי אף שהקרבנות היו ממון כל ישראל (ממחצית השקל)¹¹ מ"מ נמסר הממון אח"כ ללישכה ונעשה ממון ציבור¹², ואח"כ היתה הקרבת הקרבנות בפועל ע"י הב"ד (כדאי¹³ שלב ב"ד מתנה עליהם) בשליחות כל הציבור כולו. אמנם לפי זה תוקשה עוד יותר השאלה הנ"ל, למה ענין זה ה' דוקא בזמן הבית. דהנה ענין זה דלמחשבה דיבור ומעשה ישנו בכל המצוות כנודע¹⁴, דכוונת המצוות היא בחי' מחשבה, וברכת המצוות בחי' דיבור ומעשה המצוות בחי' מעשה. ואפילו מצוות התלויות במחשבה ודיבור גם בהם יש מחדו"מ, כמובן מהמבואר באגה"ק¹⁵ שבכל דבר ודבר יש מחדו"מ, שגם במחשבה יש מחשבה שבמחשבה, ודיבור שבמחשבה ומעשה שבמחשבה. ועד"ז בדיבור יש מחשבה שבדיבור, ודיבור שבדיבור

(1) פרשתנו כח, ביד. (2) עד, א ואילך. (3) סה"מ תקס"ה ח"ב ע' תשמח. (4) סידור לג, א. ובגותי"ק 1194 קא, א. (5) אוה"ת פינחס ע' אעט ואילך. ועוד. (6) ברכות כו, ב. (7) זח"ב כ, ב. (8) פרשתנו עה"פ (שם, ב). (9) שבהערות 275. (10) שם, ג. (11) ראה רמב"ם הל' שקלים רפ"ד. וש"נ. (12) ראה ר"ה ז, ריש ע"ב. (13) ראה כתובות קו, ב. (14) ראה אוה"ת יתרו ע' תתקלו. (15) סיי"ט (קכא, א).

ומעשה שבדיבור. וכן במעשה שישנם מחשבה דיבור ומעשה שבו. וא"כ, במה נשתנה ענין מצות הקרבנות, דבשאר המצוות יש גם המעשה בזמן הזה, משא"כ מצוות הקרבנות ישנה בזמן הזה רק בדיבור ובמחשבה (בענין התפילה וכו'), ולא במעשה.

אך הענין הוא¹⁶, דהנה בנוגע לקרבנות כתיב¹⁷ ריח ניחוח לה' וארוז¹⁸ נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני, והיינו, שפעולת הקרבנות מגיעה בבחי' נחת רוח, בחי' התענוג שלמעלה מכל הכוחות שלמעלה (כביכול), ולא עוד אלא שהם נחת רוח לפני, בבחי' הפנימיות, היינו פנימיות התענוג. וע"י מה נעשה הנחת רוח לפניו ית' ע"ז אמרו שאמרתי ונעשה רצוני, שהוא ע"י המעשה דוקא. והיינו, דמה שנפעל ע"ז הוא מה שנעשה ונתקיים רצונו (או ענין התענוג), והנח"ר נפעל דוקא ע"י שנעשה רצוני, דוקא ע"י העשי' שע"ז דוקא מגיע בבחי' פנימיות התענוג. כי כל הגבוה גבוה ביותר יורד למטה מטה ביותר¹⁹ ונמשך ע"י המטה מטה יותר. והנה ענין זה נפעל ע"י כל המצוות שנעשים למטה בדברים גשמיים, דע"ז עושים דירה לו ית' בתחתונים, בתחתון שאין תחתון למטה ממנו שממשיכים למטה בחי' נח"ר לפני. אמנם אעפ"כ יש מעלה בעבודת הקרבנות שכזמן הבית ובביהמ"ק דוקא, משום שתכלית הכוונה בעשיית הדירה לו ית' היא לא רק שיומשך הנח"ר, אלא עוד זאת שתהי' דירה בגלוי, היינו שיהי' ניכר בגלוי איך שע"י שנעשה רצוני נפעל הנח"ר לפני. וענין זה הי' דוקא ע"י הקרבנות, כמארוז²⁰ אע"פ שאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט, היינו שבקרבנות הי' ניכר בגלוי איך האש מן ההדיוט שלמטה ממשיכה למעלה אש מן השמים. דבזה הי' נראה אלקות בגלוי, וגם ענין ההתאחדות (דישראל קוב"ה) שע"י הקרבן, שעז"נ צו את בני מלשון צוותא וחיבור, הי' ג"כ בגלוי.

וזהו החידוש שבעבודת הקרבנות על שאר המצוות. דהנה מצות ציצית ע"ד משל, הנה אף שהטלית הוא פריסו דמלכא וכו'²¹, מ"מ לא ניכר בגלוי ע"י לבישת הטלית התאחדות האדם עם הקב"ה. ועד"ז במצות תפילין, דגם כשמניח תפילין על הזרוע כנגד הלב ועל הראש במקום שמוחו של תינוק רופס, כנגד המוח, וגם משעבד הלב והמוח לעבודת ה' (כדאיתא בשו"ע אדה"ז²² שזהו חלק מעצם המצוה) מ"מ לא ניכר בו בגלוי ההתאחדות וכו'. ועד"ז הוא בשאר המצוות, דהוקשה כל התורה כולה לתפילין²³. משא"כ בקרבנות ראו בגלוי איך האש שלמטה ממשכת אש מלמעלה.

(16) ראה לקו"ת שם עו, אואילך. ובכ"מ. (17) פרשתנו שם, ח. ובכ"מ. (18) ספרי — הובא בפרש"י עה"פ. (19) ראה שערי אורה ד"ה יביאו לכוש מלכות פכ"ז ואילך. (20) יומא כא, ב. (21) ראה תוי"א נג, ר. לקו"ת שלח מז, ב. סה"מ תקס"ב ע' רכז. רל. חסה. וראה זח"ב צו, ב. זח"ג קכ, ב. תקו"ז ת"ו (כב, א). (22) סכ"ה ס"א. (23) קידושין לה, א.

ובזה יובן מה שענין הקרבנות הי' דוקא בזמן הבית ובביהמ"ק. דלכאורה מכיון שנח"ר לפניו נמשך ע"י התחתון דוקא, וכנ"ל דכל הגבוה גבוה ביותר נמשך למטה מטה ביותר, א"כ הרי זמן הגלות וחו"ל הוא זמן ומקום תחתון בתוך עיה"ז התחתון גופא. ובגלות עצמו הוא ביותר בעקבתא דמשיחא, בבחי' עקביים, כי ענין העקב הוא שהוא הכי תחתון גם בחלק הרגל גופא שהוא תחתון לגבי הראש. וא"כ למה אין ענין הקרבנות בזמן הגלות ובחו"ל. אך עפ"י הנ"ל מובן כי היות שבקרבנות ענין ההתאחדות באלקות הוא בתכלית הגילוי יותר מבשאר מצוות, לכן צריך להקריבם דוקא במקום וזמן כזה שהוא מוכשר לזה ובשלימות. משא"כ בזמן הגלות שהוא זמן של העלם, אז אין מקום להקרבת הקרבנות בגשמיות.

וזהו מה שנאמר כאן ב"פ ואמרת. שמה מובן שבקרבנות יש ב' ענינים. דענין ואמרת הא' דקאי על מחשבה ודיבור שבקרבנות, ענין זה שייך בכל מקום ובכל זמן, ולפיכך נאמר בפני עצמו. ואח"כ נאמר עוד ענין מיוחד שבקרבנות. שהוא ענין המעשה שבו מתגלה וניכר ענין ההתאחדות עם קב"ה, דבענין זה צ"ל דוקא מקוט זמן בשלימות, בביהמ"ק.

אמנם לאידך גיסא, מכיון שבזמן הגלות הוא זמן ומקום תחתון יותר מבזמן הבית, מובן שיש בו המעלה דדירה בתחתונים כנ"ל, דכל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר, ולפיכך דוקא כאן אפ"ל הענין דנעשה רצוני בשלימות. וזהו מה שארז"ל דתפילות במקום תמידין תקנום, היינו שאפשר להשלים את ענין הקרבנות גם בזמן הגלות, במחשבה ודיבור. דענין הדיבור כולל לא רק ענין ברכת המצוות (כנ"ל) אלא גם לימוד הלכות המצוות, דכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה²⁴. וכמו שהוא בענין הדיבור שבמצוות שאין עליהם ברכת המצוות כמו מל"ת וכו' (כמבואר בפוסקים²⁵), שענינם בדיבור הוא בלימוד התורה שלהם. ועד"ז בענין המחשבה שישנו גם בזמן הזה בהבנה והשגה כו'. וכיון שדוקא זמן הגלות הוא מקום תחתון שאין למטה ממנו, כמובן מזה גופא שאי אפשר להקריב בו קרבנות, מובן שיש מעלה בענין הקרבנות במחשבה ודיבור שבזמן ומקום זה. וזהו מה שדוקא ע"י עבודת הקרבנות כפי שהיא עתה בזמן הגלות מביאים את הגאולה האמיתית והשלימה.

ויהי רצון, שע"י מעשינו ועבודתינו בזמן הזה בכל הענינים הנ"ל, ובפרט שעומדים עתה לפני תפלת המנחה, שאומרים בה ואני תפילתי לך ה' עת רצון גו'²⁶, שענינה העת רצון כו' נבוא אל הגאולה האמיתית והשלימה, שאז יהי' ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו כו', בבית המקדש השלישי, דהקרבנות יהיו אז כמצות רצונך. ויקויים גם מ"ש ואמרת להם (הב') לבית

(24) ראה מנחות בסופה. (25) ראה אנציקלופד' תלמודית ערך ברכת המצוות. וש"נ. (26) תהלים טו, יד.

דין, ואשיבה שופטיך כבראשונה²⁷, ומשה ואהרן יהיו עמהם וכל הנשיאים עד לנשיא דורנו שהוא הראש ובתר רישא גופא אזיל²⁸, ונלך יחדיו לביהמ"ק השלישי בהר הבית בירושלים עיר הקודש ובארץ הקודש, ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה²⁹, ועתידה שתתפשט בכל הארצות³⁰, ובשמחה ובטוב לבב.

(27) ישע' א, כו. וראה לקו"ש ח"ט ע' 105 הערה 74. (28) עירובין מא, א. (29) עקב יא, יב. (30) ילקוט ישע' רמז חרג.